

[Aage Frandsen.]

som bor derude, men folk, som kun har ejendommen som sommerresidens.

Kravet om hovederhverv er det vigtigt at opretholde for de egentlige landbrug, for ellers risikerer vi, at det ikke bliver landmænd, der ejer ejendommene, men at det i løbet af kort tid vil blive andre, f. eks. byboere, og så er vi på mange måder tilbage til tilstandene, som man søgte at komme bort fra i slutningen af det 18. århundrede, og som det lykkedes at komme bort fra, men som vi let kan risikere at komme ind i igen, nemlig at vi får en række forpagtere rundt omkring, som ikke er ejere af landbrugsjorden.

Vi er ikke særlig stærke tilhængere af, at man skal eje sin ejendom i den grad, som vi kender nu, men det er i hvert fald at foretrække, at det er de egentlige brugere, som også ejer jorden, fremfor at det er andre private personer, som er ejere, mens beboerne kun er brugere. Vi så selvfølgelig hellere, at det var samfundet, som var ejer, men i denne situation med valgmuligheden: enten forpagtere eller ejere, ja, så foretrækker vi ejere.

Da vi diskuterede problemerne sidste år, var vi i socialistisk folkeparti ikke kun interesseret i én bestemt løsning til at klare problemerne. Vi diskuterede også spørgsmålet om et uddannelseskraft i stedet for et hovederhvervskrav, men man fandt frem til på det tidspunkt, at det var lettest at administrere et krav om hovederhverv. Uddannelseskraft havde været en mulighed, men det frafaldt vi, simpelt hen fordi det andet var lettere at administrere.

Når hr. H. C. Toft kommer ind på, at der kan være problemer i specielt tyndt befolkede områder, f. eks. øerne, må jeg gøre opmærksom på, at det er jo sådan i den lov, som man nu foreslår en væsentlig del ophævet af, at der er dispensationsmuligheder, og hvis man står over for problemer f. eks. på Fur eller Læsø, så vil man formentlig dispensere, hvis der simpelt hen ingen aftagere er til de ejendomme.

Et andet principielt spørgsmål, som vil opstå, hvis man vedtager det fremsatte lovforslag, er, at man derved ændrer i en væsentlig lovgivning, som kun har været i kraft i meget kort tid, uden at man overhovedet har set, hvordan denne lovgivning

virker. Men vores hovedanke mod det forslag, der ligger her, er for det første, at det vil betyde, at priserne på landbrugsejendommene på ny vil stige voldsomt, for det andet, at de egentlige landbrugsejendomme, dem, der er mulighed for at leve af, i fremtiden, ligesom det var tilfældet i en periode, vil blive erhvervet af ikke-landmænd, og så er vi tilbage i forpagtersituationen igen, og endelig for det tredje, at hvis man ophæver bopælspligten specielt for de mindre landbrug, som byboere kan erhverve ifølge lovgivningen, ja, så vil det betyde, at byboerne vil købe dem, ikke for at bo på dem, men primært for at benytte dem som sommerresidens og eventuelt også for at spekulere i dem. Det kan vi ikke være interesseret i. Det må være sådan, at de byboere, der er interesseret i at erhverve en landbrugsejendom, må erhverve den for at bo på den og ikke for på anden vis at spekulere i den.

Arne Bjerregaard (KrF):

Bopælspligt eller stavnsbånd eller politikeres overgreb på det frie erhverv — mange navne har man givet denne lov fra forrige år. Ret beset må jeg nok sige, at det er en indskrænkning af den kapitalstærkes frihed. Nu må jeg straks her sige, at nogle har plæderet, at jeg ser meget negativt på kapitaldannelsen. Intet er så sandelig mere forkert. Jeg har stor respekt for de mennesker, der på legal vis skaber sig en kapital, men når en kapital frarøver andre mulighederne for at skabe sig en tilværelse i de frie erhverv, så er jeg så sandelig for, at man ad lovgivningens vej sørger for, at friheden til at skabe sig en tilværelse som selvstændig erhvervsdrivende bevares for så mange som muligt og ikke hindres af de kapitalkræfter, der på få årtier, hvis vi ophæver loven fra sidste år, netop vil gøre vores understand til en samling hovbønder under nye herremænd, hvis kapitalinvestering i landbruget kun imødekommer ganske egoistiske interesser, overhovedet ikke tager menneskelige eller samfundsmæssige hensyn, som lades ganske ude af betragtning ved disse kapitalinvesteringer.

Disse investeringer vil ikke, som nogle påstår — så vidt jeg har noteret oppe i min egn, i hvert fald — fremme produktionen, snarere det modsatte. De vil ej heller fremme erhvervsudøvernes virkelyst og ini-